

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Nicolai Cavssini Trecensis, E Societate Iesv, De Eloqventia
Sacra Et Hvmana Libri XVI**

Caussin, Nicolas

Coloniae Agrippinae, 1634

Demonstratio.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-70090](https://nbn-resolving.de/urn:nbn:de:hbz:466:1-70090)

dico, Iudices, rubrum, bteue, incurvum, ca-
num, suberisum, cæsum, cui magna est in
mento cicatrix. Sed vnam tibi subijciam ex
Sidonio Apollinari omnibus numeris ab-
solutam, si modò stylus plus haberet nit-
ris.

*Sidon. lib. 1.
epist. 2.
Eff. His.
Th. eodo-
nici Regis.*

Si forma queratur, corpore exato, lon-
gissimus breuior procerior, eminentiorque
mediocribus. Capitis apex rotundus, in quo
paululum à pluitate frontis, in verticem cæsi-
ries refuga crifatur: cæruix non sedet neruis,
geminos orbes hispidus superciliorum coro-
nat arcus: si vei'd'cilia flectantur, ad malas me-
dias palpebrarum margo propè peruenit:
aurium legula, sicut mos gentis est, crinjun
superiacentium flagellis operiuntur: nasus
venustissime incurvus, labra subtilia, nec di-
latatis oris angulis ampliata, si calu dentium
series ordinata prominat, niueum protinus
representat ipsa colore. Pilis infra narium
fructicibus quotidiana succiso: barba con-
cauis hirta tempotibus, quam in subdita vul-
tus parte surgentem, si i'pitus tonsor assiduus
genas adusque forcipib's euellit: menti, gut-
turis, colli, non obedi, sed lucenti lactea cu-
ris, quæ propius inspecta inuenitur rubore sus-
funditur: namque hunc illi crebro, colore
non ira, sed veteundia facit. Teretes humeri,
validi lacerti, dura brachia, paulæ manus.

Notario est descriptio morum ad iudicis,
quo in genere eloquentissima diu'is ostenta-
toris apud Cte. & Ad Herenn. Diversissimi ite-
Theophrasti characteres, vnum tibi, & alter-
num exemplum ex sexcentis subijciam.

Vani hominis descriptio, ex
Theophrasto.

Homo vero inope ambitosus is est: qui
ad cœnam vocatus coniuæ tori ipsi studat
assidere: qui filium delphos abducat, ubi co-
man ponat, qui operam det, ut pedilsequum
habeat genere Aethiopem, qui etiam si mi-
nam argenti velit solvere, laboret ut reddat
in aspero, et si bouem sacrificari, sollet anteri-
orè capitis eius partem magnis te dimitat ser-
ris pro foribus in ipso introitu figere, et intel-
ligant quicunque ingredientur esse ab ipso
bouem mactatum. Atque ubi pompam eum
alijs equitibus duxit, reliquis omnibus puer-
reditis, qui ea domum referat, ipse trabea-
tus in forum pergit, & ibi deambulat, cum
que illi parvulus aliquis, canis fuerit mortua-

us, monumentum ei faciet, ascriptis etiam in
Columella his verbis.

S. Ioseph Militenis. Iam cum æreum annulum
Aesculapii confeccat, appenis subinde no-
nis coronis totum atteret, atque adeò ipse
quotidie vnguentis oblitus. Sed hæc plenus
in libro hypotyposeon.

Habes in hoc exemplo illustria capita, qua-
si oratorio stylo fundas, latius luculentam ef-
ficies descriptionem.

Multa huiusmodi occurunt apud Cicero-
nem, vt

Descriptio deterimi hominis, Haruspice
respo. num. 56. 57. 58.

Catilina, pro Cœlio num. 11.

Eugenius seditionis, pro Sext. num. 110.

Mulieris amantis, & lecheræ, pro Cluent. n. 11.
12. usque ad 19.

Divinitus splendidi, pro Rose. Amerino, num.
133. 134. 135.

Oratoris in Bruto. num. 139.

Tempestatis in Synecdo ep. Grac. 171.

Virtutis in epist. Grac. 235.

Virtutis, & voluptatis, Plutarch. fortun. Rom.
270. & 271.

Demonstratio est, cum res ita verbis ex-
primitur, vegeti, & arte oculos esse videantur.
vt in hac descriptione fulminatorum. Verba
Græca sunt.

Kata tñn hñmow ñto ðpçl meyçl y ðpçtow
çtò, wçp rò yçgðwñmñ kçpçz ð'vñgutò
Xñwñ tñr hñm ßçtïc xçpçm ßçtïpçow,
hñmç; ïçtç; ñtñ ðpçr wçpñxut ßçtç, x çtñt ð
kçtñ; wçxñt ðtç; ñtñ ðtç; ñtñ ðtç; ñtñ ðtç;
kçtñ; ñtñ ðtç; ñtñ ðtç; ñtñ ðtç; ñtñ ðtç;
kçtñ; ñtñ ðtç; ñtñ ðtç; ñtñ ðtç; ñtñ ðtç;
kçtñ; ñtñ ðtç; ñtñ ðtç; ñtñ ðtç; ñtñ ðtç;
kçtñ; ñtñ ðtç; ñtñ ðtç; ñtñ ðtç; ñtñ ðtç;
kçtñ; ñtñ ðtç; ñtñ ðtç; ñtñ ðtç; ñtñ ðtç;

Eadem Latine.
In Lemno sub maxima querelu missores odo-
ceabant, qui quidem locus infuse cornu ap-
pellatur, ubi portus est, qui in cornua tenuia
inflebitur. Cum ergo querucus à nube ma-
gna circumuenta fuisset, continuò demissò
fulgore illa de celo tangitur. Missores stu-
pore percisi, prout quisque forè operatur, ita
occubunt: hic enim poculum effert, hic vero
bibens, hic lavans, hic autem comedens, syde-
rati, matati, & nigri omnes, non secus atque
statu.

Natura æreæ in facie feruentissimæ fornacis.
animas egerunt. Sed hæc plenissimè libro hy-
potyposeon, nunc sati sfruerit delibasse.

Distributio.

Distributio, quæ proximè ad descriptio-
nem accedit, est vetusta quædam partitio, in
qua singulis respondentibus, ut in illo pollucis,
quod notat Philostratus. Proteus Pharius mi-
raculum Homericum est, multæ quidem eius
diversæq; formæ, iraque attollentes, in igne
accidentur, in leonem excandescit, in fa-
num ruit, serpit in draconem, assilit in panthe-
ram, asurgit in arborem.

Item Plinij: Aquæ subeunt in imbris, ri-
gescur in grandines, tumescunt in fluctus,
præcipitantur in torrentes: Aer densatur nu-
ibus, surit procellis.

Et Solanus de monte Atlante, Mænæ fonti-
bus, nemoribus inhorrificit, rupibus aspera-
tur, sonat et ieiunio.

Et Tertul. Apol. ca. 10. Vani erunt homi-
nes, nisi certi sint à primordio pluviæ de ce-
lo ruissæ, & sydeia radissæ, & lumina florissæ,
& tonitrua mugissæ.

Quid hac dictione ornatius, nefcio quo pa-
etō, ut oculus luce, sic animus perspicuitate
gaudet, cuius artifex est hæc figura singulas
discernens particulas, ut mens Anaxagoræ
Homœomeriam.

Modò est in solis nominibus, & à simili-
casu incipit, ut apud Himerium audacia supe-
rat Ixionem, ferocia Salmonæ, temeritate
Tantalem.

Modò casus confunduntur ad vitandæ ca-
cophoniam, ut in illo Plutarchi.

Erat quidem in eo Cyri spiritus, Agephilai
temperantia, Solertia Themistoclis, vñus Phi-
lippi, fiducia Brasidæ, eloquentia Periclis.

Modò per homœopteron clauditur, ora-
tionis membris pari tenore fluentibus. Tale
illud Ciceronis exemplum pro L. Muræna.

Meruisse vero ripendia in bello, quod
tum populus Romanus modò maximum, sed
etiam solam gerebat, virtutis: patre Imperato-
re libentissime meruisse, pietatis: finem sti-
pendiorum patris victoriæ, ac triumphum
fuisse, felicitatis fuisse.

Sed præclaræ omnino huius figuræ tempe-
ritæ, cum adiunctam habet diuisionem, epa-
nodon, polysynthon, anaphoram, qualis est
illa pro Cælio.

Sed ego Atratinus humanissimo, atque o-
ptimo adolescenti meo necessario ignosco,
quia habet exultationem vel pietatis, vel ne-
cessitatis, vel æratis. Si voluit accusare, pietati
tribuo, si iuslus est, necessitatib; si sperauit a-
liquid, pueritæ. Carteris non modo nihil ig-
noscendum, sed etiam acriter est resistendum.

Quid hoc artificioius non est ornatus pue-
rilis ingenij, & si quæ figura iudicium requiri-
tur, hæc certè flagitat.

Antithesis.

Præclarum Rhætorum κατηγορίαν c. Stantithe-
sis, figura ad laude, & illustre diçendi genus
accommodatissima, est enim contrarioru, vel
certè diuersorum oppositio, quo quidem de-
lectationis auctorū mirifice capiuntur ani-
mi, & præclara quæque hunc ex contrarijs.
Ex concordia enim, & discordia per rerum
nascentium, & intereuntium vicissitudines
stat mundus, ex antiphongis numeris in mu-
sica venustas: ex diuersis coloribus decor in
pictura efforescit: unde fit credo, ut hac con-
trariorum oppositione auris delectetur, non
secus ac pacificus oculus, cum certantes videt
Athletas: nec mirum, si olim antithesis docta
figura appellata fuerit.

— Crimina resis.

Librat in antithesis, doctas posuisse figuræ.

Laudatur.

Vñus figuræ varius est. Antithesis.
Primus simplicior, vñbi bina tamen oppo-
nuntur, & ea diuersa potius quam contraria. varij modi.
vñ Non nostri ingenij, yestri auxiliij est, Iudi-
ces. [Et] anno 510780, in omni uerbi idion
880 Χρι, un ῥα παραγέρει.

Secundus, cum multa, multis, & ea contra-
ria constanti ordine interiecta per polopto-
ton, ut in illo Hummenij aduersus Epicurum

Quomodo autem congruit voluptas la-
boribus, patientia delicijs, academia meretribus,
philosophia popinis, temperantia im-
puris adolescentibus. [Et] hæc neruosa, & ad
dignitatem apta.

Tertius fit nulla casuum connexorum va-
rietate, sed continua geminorum oppositione
per anaphoram, & incisa.

Ex hac enim parte pudor pugnat, illinc
petulantia: hinc pudicitia, illinc stuprum: hinc
fides, illinc fraudatio: hinc pietas, illinc sce-
lus: hinc constitia, illinc furor: hinc honestas,
illinc turpitudo: hinc cõtinentia, illinc libido.

Huius generis insigne est exemplum a-

S 3. pud 1